

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Origenes

Rothomagi, 1668

Tomvs Sextvsdecimvs. Qui seminat mercedem accipit, & congregat fructum in vitam aeternam, ut qui seminat, simul gaudeat, & qui metit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

τα πα' υδατα ερηπα ζωνων ζωων, και πιστη
 να πετινται επι της γης κτ' ερειωμα το ε-
 σαν, αυξου το· ειδεν ο θεος, οτι καλον, η
 μαλιστα επι ποιησαν ο θεος τα κητη τα μα-
 γαλα, ο λογος ο παλι εκαστα των των ορα-
 θεις δια το καλον· τα δ' αυτα και παλι τα.
 εξαγαγετω η γη ζυγλιω ζωων κτ' ηρος,
 τετραποδα, και ερπητα, και ημελα της γης κτ'
 ηρος, λεκτιον, ος η επιθερεται το· ειδεν ο
 θεος οτι καλον· πως ηδ καλον τα ημελα και
 τα ερπητα, ετι μη δερα ο λογος ο παλι αυτων
 β' οτι το καλον; ταυτα δ' ημιν λεγαται δι' ο-
 τι· επαεσθη τις οφθαλμος ημων, και διασα-
 δε τις χρεος, οτι λυκη εις παρος διεριστον
 ηδη, παρηρητον τυ ηδονος τις μεηταις
 λογος της ακροατας επαρηνη της οφθαλμους
 οπι τε τις χρεος της γραφης, η οπι τις χρε-
 ος τε εν εκαστα ην οπταν λογος, ηνα πτω
 λυκησεται, ε πτω λαμπεσθη διασηται τις ε-
 της αληθειας παρθαχθ φωτος· παρτα ηδ ενω-
 πιον τις τοσσι, κτ' ετι σολωμω, ορπα δι τις
 βυλωμους απονειμασται αθανασιο· ο θεος των
 μαθον λαμβαθη, η σωματι καρπον εις ζωην
 αθανασιον, ηνα ο απειραν ομς χαρη, και ο θεος
 ζων· ποσαχθς ο θεος ος εν τη γραφη λεγε-
 ται, ε εφ' οταν ταπεινι νομιζω αμαχηον εη
 παρησθαι, ηνα κτ' ο δυνατον ημιν κοταρ-
 διτης το σημανημεν διωητωιω ενταδε ι-
 δην οπι πως ην πληθον τι ταυται η λεξις·
 ερωμω δη εν ταυ κτ' ματταιον, ηνα παρ-
 οηλοι οι μεηται πω κυεις λεγοντες· αμα-
 σαθησθη ημιν πτω παρηβολω ην ζιζουιαν
 τε αρχη, διδασκαλιω παλι ταυτης τε κυ-
 εις, μη ετερε λεγατο· ο δι θεομους στω-
 τιλας αθανας εστιν· οι η θεομους αμαχοι εισιν·
 αλλα μεν η εν ετερω τοπω παλι των πληθους
 η τις θοντων απρησταν διδασκαλιας θανους
 αιδις παλι αν πισθωςσι, φησιν ο σωτηρ ημων· ο
 μη θεομους πολυς, οι η ερα ταυ ολγοι· δεηγητε
 αυ τα κυεις τε θεομους, οπως εκβαλη ηρ-
 γατας εις τον θεομων αυτω· παρος ταυτοις ο
 απιστολος απειρη ηδ ονομαζη, η εν ταυ ταυτω
 απειραν, η αμωρητων η απειρηστων· θεομων
 η ταυτα εησθη καθορτωματι η αμωρηματα
 εκαστα κτ' η αξιαν αποκαλειωμα, οπω λεγων·
 ο ηδ ελω απειρη απειρηστος, πετω η θεομους· οπι
 ο απειραν εις πτω θεου, εκ της θεου θεομους
 εησθη· ο η απειραν εις το πτωμα εκ ταυ
 πτωματος θεομους ζωην αθανασιον· καλα πως η
 παρηπλοισ τα σημανημεν νομιζω και τον
 Pars II.

A reptilia animarum, que victurae sunt, &
 volatilia alata super terram in firmamento
 caeli, fervetur Deum vidisse, quod bo-
 num esset, idque potissimum, quod fe-
 cerit Deus cetera magna: sed ratio unius-
 cuiusque harum rerum Deo perspecta res
 bona est. Idem censendum est de illis
 verbis: *Educat terra animam viventem*
 Gen. 1. 24.
 juxta genus, quadrupeda, & reptilia, &
 feras terra: quibus subjungitur etiam:
Vidit Deus, quod bonum est. Quomodo
 enim fera, & reptilia bonum sunt, nisi
 ratio earum bonum est? Quae a nobis di-
 cuntur propter illud: *Levate oculos ve-*
stros, & videte loca iam alba esse ad
messum, Filio Dei, qui Discipulis aderat,
 auditores monente, ut elevarent oculos
 ad loca Scripturae, & ad loca rationis,
 singulis entibus innate, ingenitaque, ut
 albedinem, splendoremque lucis veritati-
 tis, quae ubique est, aliquis videat: *Omnia*
 enim coram intelligentibus, teste So-
 lomone, rectaque his, qui sensum distri-
 buere volunt.

C TOMVS SEXTVSDECIMVS.

Qui seminat mercedem accipit, & congregat fructum in vitam aeternam, ut qui seminat, simul gaudeat, & qui metit.

QVot modis in Scriptura messis dicatur, & in quot significationibus ponatur, dicere oportet: idque necessario apponendum reor, ut possimus, significatione hujus nominis nobis pro viribus perspecta, ex pluribus videre, in quam ponendum sit. Dicemus ergo doctrinam Domini, qui in Evangelio Matthaei, cum accessissent Discipuli ad eum dicentes: *Ediffere nobis parabolam*
 Mat. 13.
 rixaniorum agri, de hoc nomine post alia dicit: *Messis est finis seculi, messores Angeli sunt.* At vero etiam alio in loco de multitudine credentium, & opus habentium doctrina, quae illis manifestet ea, quae credunt, Servator inquit noster: *Messis quidem multa, operarum autem pau-*
 Mat. 9.
 ci; obsecrate ergo Dominum messis, ut emittat operarios in messem suam. Ad haec
 37. 38.
 Apostolus fermen quidem nominat benignitatem, [quam exhibent homines proximo suo in praesenti vita,] vel peccatum eorum; messem vero ea, quae unicuique merito reposita sunt, vel ob praclare facta, vel ob peccata, quae in praesenti vita quisque egerit, sic dicens: *Quicquid enim seminaverit homo, hoc etiam metet;* quoniam qui in carne seminat, de carne messurus est corruptionem: at qui spiritum, & spiritu metet vitam aeternam. In aliqua vero simili significatione arbitror
 Gal. 6. 7. 8.

235

Psal. 125.
5, 6.

Ruth. 1. 22

etiam Prophetam, qui in Psalms circumfertur, dixisse: *Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent.* Euntes ibant, & stebant mittentes semina sua: venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos. Ponitur etiam hoc nomen frequenter, ut loqui confuevimus, quemadmodum in libro Ruth hifce verbis: *Veneruntque Bethlehem, cum messis hordeacea inciperet.* Expofitis itaque in presentia quinque significationibus messis, manifestum est hoc in loco messim non accipi ut loqui confuevimus; sed ne pro fine quidem, & consummatione, neque enim hoc modo loqui confuevimus: Qui seminat mercedem accipit, & congregat fructum in vitam aeternam. Neque de messoribus Angelis constaneum est nos hoc in loco intelligere admonitionem de metendo. Sed ne cum hoc quid m dicto: *Qui seminat in carne, de carne messurus est corruptionem, & qui seminat in spiritu, de spiritu metet vitam aeternam,* fieri potest, ut intelligamus hac verba convenire posse: *Qui metit mercedem accipit, & congregat fructum in vitam aeternam.* Iuxta enim apostolica dicta idem est, qui seminat, & metit, sive in carne, sive in spiritu; & ob hoc etiam congregans vel corruptionem, vel vitam aeternam: in presentibus vero alius est, qui seminat, alius qui metit. In Psalms etiam idem similiter seminat, & idem metit, juxta dictum, quod proposuimus ab Apostolico differens, ratione sacrificiorum, & oculiorem: nam dictum Apostolicum simplicius prolatum est, non docens de diversa natura feminum, unde sumantur. At quod e Psalms proposuimus, declarare mihi videtur animarum nobilium descensum, quae venerint in hanc vitam, cum salutaribus seminibus, quaque invita fere venerint suspirantes, sed redierint cum exultatione, eo quod egregie laboraverint, & auxerint, & multiplicarint semina, cum quibus venerant. Alius autem est, qui seminat, & alius, qui metit in presenti orationis contextu. Dicitque profecto Heracleon, & secum fortassis sentiens alius etiam Ecclesiasticus, propter hanc expositionem, hae verba dicta fuisse in ea significatione, qua dictum est: *Messis quidem multa, sed operarij pauci,* eo quod essent parati ad messem, & idonei, qui inducerentur in horreum, hoc est in requiem per fidem: essentque idonei ad salutem, & ad susceptionem verbi [Dei;] secundum Heracleonem quidem, quia tales creati fuerint, & talem habuerint naturam;

A παρθενην φειδιμων εν βαλμοις ειρηκεια. οι απειροντες εν διακρυσιν, εν αγαλλιασι θεεισιν: πορφυρομοι επορθοντο και ικχαιοι, βαλλοτες τα σπειρματα αυτην. ερχομενοι δ ηξουσιν εν αγαλλιασι, αιεσντες τα δραγματα αυτην. κειται δ ο ονομα παλλαχε και επι της σωμαθειας, ωσπερ και εν τη ερωθ δις τα παν. αυται δ παρερρησποσιν εις ενθλιειν εν φραχη θεοσπειρι κριθων. πεντα δ εν επι της προσπιτις εν πεδιντων σημεσιμοριων, φανερον μηδ οτι ε εν τη σωμαθεια δηλαδ ωρον εν αυθ ειρηται, διλλ ενθ ο επι της σωμαθειας πεπαρμενον. ητε γδ εν τη σωμαθεια θεειζων, μιασθη λαμβανει, και συναγαχ καρπον εις ζωην αιωνιον. ητε απει ην θεεισων αιηλων ο παρθεσπιων εις ο θεειζην βυλορον εν τα τετρα τετρα ισθν. διλλ ενθ ο κει τι. ο απειρων εις πλυ θερε, εν της θερε θεεισθ σθησθη. και ο απειρων εις ο πηδυμα, εν τη πηδυματος θεεισθ ζωην αιωνιον, οιν τι ενθαιδε λαμβανειν ο θεειζων μιασθη λαμβανει, και συναγαχ καρπον εις ζωην αιωνιον. κει μη γδ τα αποσολικα ρητα ο αβδς ενθ ο απειρων, και ο θεειζων, ειτε εις πλυ θερε, ειτε εις ο πηδυμα, και δεσ τα τε σωμαθων, ηπι φησθη, η ζωην αιωνιον. κει η πα ενεσκησθη, αλλοσ ενθ ο απειρων, και αλλοσ ο θεειζων. ομοιωσ δι ο αβδς μη απειρη, και θεειζη, καθ ο περ ενθαιδε εν βαλμοις ρητων, δεσφεισθη τα αποσολικα τα μυστικα και αποσολικα τετρα. ο μη γδ αποσολικην απειρον ειρησαι, η διδασικον απει της δισφωρε φησως ην απειρωσται ποθεν λαμβανεισται. τε η απο ην βαλμοις δεκη μοι δελοσται απει η καθοδεν ην βυλορορον ιουδων παρθεσμοριων εις τον βιον τωτον, μη ην σωμαθων απειρωστων, και παρθεσμοριων γε, οιοσνι ανωσισ αντεναμωδ, επειρρησμων η εν αγαλλιασι, δεσ ο καλοσ γεωργηκεια, η ηυσηκεια, και πληρηκεια τα απειρωσθη, μεθ ανιληλυθασιν αλλοσ δι ενθ ο απειρων, και αλλοσ ο θεειζων εν τη παρθεσπιων λιζει. και ερη γε ο ησεκλειωσ, ταχα η τωτο κει πλυ ενδοχλω ταυτων σωμαθειφειδιμωνος της και ενκησπιασικος, οπ κει η ο θεεισμοσ πολλος, οι η ερχασαι ολιγοι, σημεσινομορον, ομοιωσ ταυτα ειρηται τα επημνησωσ θεεισμων, και επημνησωσ απεισ ο ηδ σωμαθων εις πλυ αποσολικην, δις της πησως εις αιωπαουσιν οη, και επημνησωσ απεισ σωμαθων, και παρθεσπιων τα δεσγη, κει μη τον ησεκλειωσ δεσ η κατασολωωσ απει, και φησιν.

ἡ δὲ ἐν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἀφ' ἑνὸς πνα ὡς. Α
 ἔπισημον τῶ ἡγαμονικῶ ἰπίμω πρεῶς τε
 λείωσιν, ἵνα μὴ ἔν ἡελοδῆ· λεκτίον ὡν πρεῶς
 πρεῶς ἕπας ἐκδιεαμῶν, εἰ βέλονται πρεῶς δέ-
 ξασαι μῆποτε γαρῶνται πρεῶς τῆς τῶ σωπῆρε
 ἡμῶν ἐπιδημίας ἡελοδῶν πρεῶς πλοῖον ὡ ἔ-
 πως δὲ ἐλπιεῖντι ὡπὶ τῶ ἡεῶν τῶ διαγα-
 λικῶ κρηγματος· εἰ γὰρ ὡ εἴ ὡ ἡελοδῶν
 πολὺ πολλὰ πηπεθῶκα, κρηπογα ὀλίγων
 ἔνται ἡεῶν ἔργα τῶ ἀπὸ λῶν, ὡς πρεῶς ὡ
 πλοῖος ἡεῶν πρεῶς δέξασαι εἰ λόρον, ἡεῶν B
 ἡεῶν τὸ δέκατα δαμ τῶ ἡεῶς ὡπ λῶν εἰσι
 πρεῶς ἡελοδῶν ἡδῶ, ὡς εἰσι πρεῶς τῆς σωμω-
 κῆς τῶ σωπῆρε ἡμῶν ἐπιδημίας πηπεθῶκα,
 ἀλλ' ὡς δὲ γίροῖ πρ πηπεθῶντων ἔργα τῆς, ὡ-
 πῆρ ὡπ ἀποπαταῖν τῶ σῶκιν, ἀεσαμ, ἔμω-
 σία, ἔ τῶς πρεῶς τῆς μῆτε πῶ τῶ ἔργα ἡεῶν
 ἔργα κῆναι ἡεῶν, μῆτε πῶ τῶν σωεῶ ὡ-
 μῶν, ἡ εἰσῆ καὶ πρεῶς τῶν γαρῶσιν ἔργα-
 τῶ καὶ σωεῶσιν, ὡς δὲ δέξῆ πρεῶς δέξον ὡ σω-
 πῆρ ἐπαγγέλλομαι πῶς ἔπαρσι τῶς ὡ θαλ-
 μῶς, ἵνα δέκατα δαμ τῶ ἡεῶς, ὡπ λῶν εἰσι
 πρεῶς σωεῶν ἡδῶ· ὡ τῶ πῶν δὲ δὲ αἰατῶ
 πῶς εἴ σαφῆς ὡπ ὡπ τῶ σωεῶσιν ἡεῶν
 ὡπ εἰσῆ δὲ τῶ ὡπ τῶ σωεῶσιν· ἀλλ'
 ὡπ δὲ ὡ πρεῶς ὡ δὲ πῶσῶν εἰ ἄλλα τῶ-
 πῶ νοῦδῶν εἰσῆ δὲ ἔπαρσι δὲ λόρον τῶ· ὡ πῶ-
 ρων φῶδῶν τῶς, φῶδῶν τῶς καὶ σωεῶσιν· ἔ
 ὡ πῶρων ἔπ δὲ ὡρῶν τῶς, ἔπ δὲ ὡρῶν καὶ σω-
 εῶσιν· ἔπ δὲ ὡρῶν τῶς, ἔπ δὲ ὡρῶν καὶ σω-
 εῶσιν τῶς πρεῶς πῶσῶν εἰσι τῶ· ἔπ δὲ ὡ-
 μῶς λῶν τῶ πῶ πῶ μῶς ὡπ, καὶ ὡ σωε-
 σῶς ἔργα τῶ; ἔ εἰσι τῶ· ἔπ δὲ λῶν ἡεῶν, ἔπ δὲ
 εἰσι τῶς ὡ θαλμῶς ἡεῶν, καὶ δέκατα δαμ τῶ
 ἡεῶς, ὡπ λῶν εἰσι πρεῶς σωεῶν ἡδῶ· ὡ
 δὲ πῶ τῶ σωπῆρε ἡεῶν γαρῶσιν ἡεῶς λό-
 ρος, ἡ ὡ πῶ τῶ, πῶς πῶ τῶ ὡσα ὡ δὲ ὡς
 ἔπ ὡπ κρηῶ λῶν, εἰρησῶ ἡμῶν ὡ σωεῶσιν,
 ὡπ πῶ ὡ σωεῶσιν ὡ κρηῶ τῶ σωεῶσιν ἔπ δὲ
 ἵνα ἡεῶν ὡπ κρηῶ τῶ σωεῶσιν, ἔπ πῶ δὲ ὡ
 σωεῶσιν κρηῶ τῶ σωεῶσιν· ἔ πῶ μῶ τῶ
 ἡεῶν μῶ τῶς μῶ τῶ πῶ τῶ ἔπ ὡπ ἡεῶν τῶ
 ἡεῶν τῶ γαρῶσιν· ἔπ δὲ κῆρος, ἔ ὡ μῶ τῶς
 αἰτῶ ἔπ τῶ κῆρος αἰτῶ, ἀπὸ δὲ ἡεῶν ἡεῶν τῶ
 τῶ ἔργων αἰτῶ, εἰρησῶ τῶ· μῶ τῶ κρηῶ τῶ
 ἡεῶν δὲ τῶ ἀπ' αἰτῶ τῶ σωεῶσιν ὡ φῶ λῶν,
 αἰτῶ τῶ φῶσιν ἡεῶν ὡ τῶ, ἔ τῶ σωεῶσιν
 δέκατα δαμ τῶ σωεῶσιν, ἔ κρηῶ τῶ σωεῶσιν
 τῶ τῶ ἔπ ὡπ ἡεῶν τῶ γαρῶσιν τῶ· σωεῶσιν
 κρηῶ τῶ σωεῶσιν· ὡ πῶ ἔπ ὡπ ἡεῶν τῶ ἡεῶν
 τῶ ἡεῶν τῶ ἡεῶν τῶ ἡεῶν τῶ ἡεῶν τῶ ἡεῶν τῶ ἡεῶν

secundum Ecclesiasticum vero, propter
 quandam diligentem preparationem ejus
 partis animæ, quæ præstantissima est, pa-
 rata, & promptæ ad perfectionem, ut
 etiam metantur. Sed dicendum est his,
 qui hunc in modum exposuerunt, an ve-
 lint admittere nunquam factam fuisse
 ante Servatoris nostri adventum messem
 similem illi messi, quæ sic sperabatur à
 temporibus Evangelicæ prædicationis.
 Nam si quia erat messis multa, multi cre-
 diderunt, quanquam paucis existentibus
 operarijs Apostolis, compatatione mul-
 titudinis suscipientium verbum Dei; vel
 quia [non] vidit regiones jam esse albas ad
 messem, nullas ante corporalem Serva-
 toris nostri adventum credidit, neque
 etiam fuit aliquis operarius credentium,
 quod est absurdissimum dictum, si Abra-
 ham, & Moses, & Prophætæ, nec ope-
 rariorum, nec eorum qui metunt habeant
 locum; vel si etiam antea fuere operarij,
 fuitque messis: nihil admirabile videbitur
 Servatorem annunciare et vantibus oeu-
 los, ut videant regiones jam albas esse
 ad messem. Ex his elare perscipi potest,
 nihil eorum, quæ supra diximus, hoc in
 loco intelligi de voce messis. Sed neque
 quod apud Apostolum alio loco confi-
 deravimus, hic congruit dicentem: Qui
 parce seminat, parce & metet; & qui se-
 minat in benedictionibus, de benedictionibus
 & metet. Quænam i- itur septimam si-
 gnificationem convenientem his, quæ
 supra differimus in illud: Nonne vobis
 dicitis, quod adhuc quatuor menses sunt,
 & messis venit? & in hoc: Ecce dico vo-
 bis, levate oculos vestros, & videte re-
 giones jam albas esse ad messem: sitque
 messis nobis ratio; sive oratio aperta,
 de perspicuitate Scripturarum (veluti
 quomodo omnia, quæ fecit Deus, sine
 valde bona) quam messem qui metit,
 duos fructus metendi habet: alterum
 quod accipit mercedem; alterum quod
 colligit fructum in vitam æternam, Et
 arbitror per eas promissiones, quæ postea
 futura sunt juxta id, quod scriptum est:
 Ecce Dominus, & merces ejus in manu ejus, ut
 reddat unicuique secundum ea quæ gesserit,
 dictum fuisse: mercedem accipit; propter
 punientem autem ex ipsa cognitione uti-
 litatem, quæ ex se secundum naturam in
 mente inest, etiam in rationali natura, ceu
 egregium quiddam, & insigne existens, etiam
 præter promissiones, quæ alia sunt ab ipsis
 scriptum fuisse: Qui colligit fructum in vi-
 tam æternam: quæ res beneficiū quoddam,
 & commodum τῶ ἡγαμονικῶ, [sive mentis
 principalis,] ostendit: quemadmodum

in tertio Stromaton libro exposuimus, A
 enarrantes dictum illud: Pater tuus, qui
 in abscondito videt, reddet tibi [in mani-
 festo.] Heracleon dici existimat: Qui me-
 rit, mercedem accipit, quoniam Servator
 seipsum dicat messorum, mercedemque
 Domini nostri esse existimat eorum qui
 metunt salutem & restitutionem, eo quod
 ipse in eis requiescat: in his vero verbis:
 Fructum colligit in vitam aeternam, fru-
 ctum dictum fuisse existimat, vel quia id
 quod colligitur, fructus fit vitae aeternae,
 vel quia ipsa collectio vita etiam aeterna
 est. At reor hoc in loco coactam esse
 illius interpretationem, dicentis Serva-
 torem accipere mercedem, & confun-
 dendis mercedem, & collectionem fru-
 ctus in unum, manifeste duas res Scri-
 ptura in medio ponente, ut supra osten-
 dimus. Quamobrem si assequuti fuimus
 elevationem oculorum Apostolicorum,
 visionemque regionum, jam ad messum
 albarum, eodem modo accurate inqui-
 ramus oportet, quid sit hoc dictum: *Ut
 qui seminat, simul gaudeat, & qui metit.*
 Existimo igitur eum in omni arte, &
 scientia, quae pluribus speculationibus
 constet, seminare, qui principia inveni-
 at: quae alij assumentes, curiosiusque
 ea examinantes, vicissimque alijs traden-
 tes inventa sua, auctores sunt posteris,
 ex his quae invenerint, non valentibus
 principia invenire, & sequentia conjun-
 gere, & summam manum artibus, &
 scientijs imponere, ut plenum fructum
 percipiant: non secus, atque in messe,
 hujusmodi artibus, & scientijs comple-
 tis. Quod si hoc verum est in artibus, &
 quibusdam scientijs, quanto magis in ea
 arte, quae ars est artium, & scientia sci-
 entiarum, conspicere id licet: Inventa enim
 à majoribus curiosius cum indagassent
 posterij, occasionem successoribus suis,
 qui haec inventa cum diligentia adijssent,
 tradiderunt, ut unum veritatis corpus
 cum sapientia conjungerent. Igitur com-
 plecto toto opere artis artium, qui semi-
 nat, simul gaudet, & qui metit, Deo vi-
 cissim in unum finem omnes congregan-
 te. Proinde vide an seminantes sint Mo-
 ses, & Prophetae, qui scripserunt ea quae
 pertinent ad nostram admonitionem, in quos
 finis seculorum deveniunt, quique prae-
 dicaverunt adventum Christi, qui messue-
 runt autem, sint Apostoli, qui Christum
 receperunt, videruntque gloriam ejus,
 consonam prophetiis, & rationabilibus
 de ipso seminibus: quae demessa fuere
 [à seculis,] propter accuratam indagi-
 nem, & intelligentiam mysterij, abscon-

ματῶν πρῆξασαυ διηγήσω τοῦ ὁ πατήρ
 σου, ὁ ἐκλεπων ἐν τῇ κρυψῇ, ἀποδοσὶ σοι. ὁ
 ἢ ἡσεκλέων τοῦ ὁ διελεζων μαδον λαμβανῆ,
 εἰρηδαι νομίξω ἐπὶ διελεζῶν αὐτὸν λέγει ὁ σω-
 τήρ, καὶ τὸν μαδὸν τῷ κρεῖσι κῆρῃ ἕσσο-
 λαμβανῆ εἶ) πῶ ἡρῖ διελεζῶν σωτηρίῃ
 ἔ ἀποδοσὶ σοι εἰ ἀπαύσιδαι αὐτὸν ἐπὶ αὐ-
 τῷ. ὁ δὲ. καὶ στωάχη καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον,
 φρεῖν εἰρηδαι, ἢ ἐπὶ ὁ στωαχῆδον καρπὸς
 ζωῆς αἰώνιος ἐστίν, ὁ καὶ αὐτὸ ζωῆ αἰώνιος. ἀλλὰ
 εἰρηδαι νομίξω ἕσσον εἶ) πῶ διήγησθαι αὐτὸν
 φάσκαυ τὸν σωτήρα μαδὸν λαμβανῆ, καὶ
 στωχόντος τὸν μαδὸν ἔ πῶ στωαχῆδ τῷ
 καρπὸς εἰς ἐν, ἀπικρεῖ τῆς γραφῆς δύο ἑσσο-
 λαμβανῆ παρῆσις, ὡς ἑσσοδιηγησάμεθα: εἰ
 τῶν ὁπτιτέδωκαυ ἡμῖν ἢ ἐκφρεῖς ἡρῖ ἀποσο-
 λικῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἢ στα ἡρῖ χωρῶν λθωῶν
 ἢδῃ σῶς ἡελομῶν ἑσών, ἢδῃ ἀκολωθῶν τῶ-
 τῶν ἑεπαεῖον ἢ τοῦ. ἡκα ὁ σπῆρων ὁμῶ χεῖρ-
 ρη, καὶ ὁ διελεζων: ὁμῶ δὲ ἐπὶ ἐπὶ πᾶσις τῆς
 ὅκα πλείονων θεωρηματῶν τέχνης ἔ ὁπτιση-
 μης, σπῆρῖ μὲρ ὁ τῶς ἀρχῆς διείσκων, ὡς
 πῆσις ἑπρεῖ ἀδελφαιωνῆσι, ἔ ἐπτερε-
 γαῖδῶν αὐτῶ, ἐπτερεῖ τῶ ἑσσο ἀπὸ
 διρημῆρα ἀδελφιδόντες, ἀπῶ ἑξ ἂν διρη-
 κῶσι γῖνοικαυ πῆσις μέσσομετέρεῖς ἢ διμῆδῆ-
 σι τῶς τε ἀρχῆς διρῆν, καὶ τῶ ἐξῆς ἐπτιστωά-
 λαι, καὶ ὁ τέλος ἡρῖ πηχῶν καὶ ἡρῖ ἐπτισημῶν
 ἐπτισημῶν, τῶ συμπληρωθῆσαν ἡρῖ τῶστων πη-
 χῶν καὶ ἐπτισημῶν πλήρη τὸν καρπὸν ὡς ἐν ὁ-
 ελεμῶ ἀπὸν ἀκαλαβῆ: εἰ δὲ τῶ ὁπτι πηχῶν
 ἑσών ἀληδῆς καὶ πῆων ἐπτισημῶν, πῶσσο πλείον
 ἑσῶ τῆς τέχνης ἡρῖ πηχῶν καὶ ἐπτισημῆς ἡρῖ
 ἐπτισημῶν ἑσῶ στωιδῆν; τῶ γὰρ διρῆδῆν-
 τα ἑσσο ἡρῖ ἑσσοτέρων ἐπτεργασάμενοι ἢ
 μετ' αὐτῶ ἀκαλαβῆ καυ τῶς ἐξῆς ἑεπα-
 σικῶς ἑσσοσῶσι τῶς διρῆδῆσιν ἀφορμαί, τῶ-
 το ἐν σῶμα τῆς ἀληθείας μετ' σοφίας στωαχῆδῆ-
 ναι. πληρωθῆσῶν δὲ τῶ πῆσις ἑργῶ τῆς τέ-
 χνης ἡρῖ πηχῶν, ὁ σπῆρων ὁμῶ χεῖρῆ, καὶ ὁ
 διελεζων, τῶ ἀμβρομῶν δῆν εἰς ἐν πῶσσο
 τέλος στωχόντος. ὅκα δὲ εἰ οἱ μὲρ σπῆ-
 ρόντες εἰσι μῶσῆς, ἔ ἑσσοφῆσῶ γὰρ ἡδου-
 τῆς τῶ σῶς νῶδοσιαν ἡρῶν, εἰς ἑς τῶ πῆ-
 λη ἡρῖ αἰώνων κατῶτῆσι, καὶ κηρῶσῶσῶ
 τῶ χρεῖσοδ ὁπτιδῆμῶν. διελεζῶντες δὲ, οἱ τὸν
 χρεῖσον ἑσσοδῆσῶμῶν, καὶ πεδαιμῶν τῶν δῆ-
 ξῶσῶ αὐτῶ ἀπῶσσο, συμφωθῶσῶ τῶς ἑσσοφῆ-
 κῶσις ἀπῶ αὐτῶ. * λογικῶ ὁ σπῆρῶσι, ὡς
 εἰσῶσῶ ἑξ τῶ ἐπτεργασῶν καὶ κατῶσῶσῶ τῶ
 κηρῶμῶν μῶσῆσι ἀπῶ ἡρῖ αἰώνων, φαιερῶ

1. Cor. 10. 11.

* καὶ ἡρῖ

δύοτες ἢ ἐπ' ἐξάτη ἤδη καρπὸν, ὅσῳ ἰτέρας
 ἡμεῖς ὅσα ἐποίησεν τῆς υἱοῦ ἡμῶν ἀποστολῶν,
 ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις αὐ-
 τῶν ἐκ παλαιότητος. ἀπέρμεν δὲ ἢ ὁ πᾶς λόγος
 ἐξ ἀποκαλύψαι μυστηρίων θεοῦ αἰώνιους σε-
 σσημῶν, καὶ νῦν φανερωθέντες ὡς τε γρα-
 φῶν παλαιῶν, καὶ τῆς ὑπερφανίας τῆς κρείσ-
 τῆς ἡμῶν ἰσοῦς. ὅτι ὁ φῶς ὁ ἀληθινὸν πα-
 ποῖκα πᾶς χάρις, * ἐπίλαμψαν αὐταῖς, λυ-
 κὰς σπεῖς θεοσεμνὸν ἦδη. καὶ τῶν δὲ τὸν λό-
 γον αἱ χάρις ἐν αἷς κατεβέβητο ὡς ἀπέρμεν, B
 αἱ νομικῆ καὶ παλαιῶν εἰς γραφῶν, αἱ πνεῦ-
 σα ἡσυχῆ λυκῆ τοῖς πᾶσι πνεύματι τῶν λόγων μὴ
 κεκαρπῶσιν, γίνονται ἢ ὡσαύτως τοῖς μετὰ τὸν
 ἡμῶν πατὴρ ἡμῶν τῶν θεῶν, καὶ πνεύματις λέγοντι
 ἐπέστε τὸς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ διατάσσεται πᾶς
 χάρις, ὅτι λυκῆ εἰς σπεῖς θεοσεμνὸν ἦδη·
 ὡς γνήσιοι τῶν υἱῶν καὶ ἡμεῖς ἰσοῦς μετὰ τῶν ἰσο-
 ρωμῶν τῶν ὀφθαλμοῖς, ἐκ τῶν χάρις ἐσπέρμε-
 νας ὑπο μυστηρίων καὶ ἡμῶν παλαιῶν δεασά-
 μεθα, ἵνα εἰδωμένον τῶν λυκῶν αὐτῶν, καὶ C
 τῶν ἡσυχῶν ἡμῶν θεοσεμνὸν ἦδη αὐτῶν καὶ σπουδῆν
 καρπῶν εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ τῶν καὶ μετὰ ἐλ-
 πίαν ἀποκαλύψαι ἀπὸ τῆς κρείστος ἡμῶν καὶ
 καὶ * χρηρηγῶν ἀπέρμεν. ἦν μὲν οὖν ὅτι
 ἀπέρμεν ὅμοι, καὶ τὸν θεοσεμνὸν χάρις, ὅτι ἀπέ-
 δρα ὀδύνη, ἐκ λυκῆ καὶ γαλαρίας, ἐν τῷ μέλλοντι
 αἰῶνι, πᾶς ὁμοσεμνὸν ὁμοσεμνὸν ὅτι
 πολλοὶ ἀπ' ἀποκαλύψαι καὶ δυστυχῶν ἡμεῖς καὶ ἀκαρ-
 πῶν) καὶ ἀβραάμ, καὶ ἰσαὰκ, καὶ ἰακώβ ἐν
 τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἡμεῶν. ὅτι καὶ ἦδη πᾶσι
 τὸν ἀπέρμεν καὶ πᾶσι τῶν θεοσεμνὸν χάρις
 εἰς πᾶσι ἀποκαλύψαι, νοσησῶν ὅτι θε-
 οσεμνὸν πᾶσι ἦν πᾶσι ἡ μεταμύρφωσις ἰσοῦ ἐν δέ-
 ξῃ φαινομένη, καὶ μόνον τοῖς θεοσεμνὸν, πᾶσι, καὶ
 ἰακώβ, καὶ ἰωάννη, τοῖς σπουδῆσιν αὐτῶν,
 ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀπέρμεν μωσῆ καὶ ἡλία. ἄμα γὰρ
 αὐτοῖς χάρις, ὁρατῆς τῶν δέξῃ τῶν ἡμῶν τῶ
 θεῶν, ἦν πᾶσι ὅτι πᾶσι πᾶσι πᾶσι πᾶσι
 τῶν πᾶσι, καὶ φαινομένη τῶν ὀρατῆς πα-
 ρῶν, καὶ ἐκαστῆ μωσῆ, καὶ ἡλία, ὡς νῦν E
 φαινομένη ἄμα τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις· ὡς κρη-
 λικῶν δὲ ἰσοῦν διωκόμενον καμυδόμενον τῶ· ὁ
 θεοσεμνὸν μετὰ καμυδῶν, καὶ σπουδῆν καρπῶν
 εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ ἀπέρμεν ὅμοι χάρις,
 καὶ ὁ θεοσεμνὸν, ὅμοι ὅτι ἐν τοῖς εἰσῆς πλείονας λέ-
 γεται τῶν θεοσεμνὸν, καὶ πλείονας τῶν κακο-
 πιστῶν, δὲ ὅτι εἰς ὁ ἀπέρμεν· λέγεται γὰρ
 ὡς σπεῖς πολλὰς θεοσεμνὸν τῶ· ἐγὼ ἀπέρμεν ἡ-
 μαῖς θεοσεμνὸν ὅμοι ὅμοι κακοπιστῶν· καὶ ὡς πολλῶν ἐν τῶ ἀπέρμεν κακοπιστῶν τῶ· ἄλλα

A diti quidem à seculis, sed relecti in no-
 vissimis temporibus; quod in alijs atati-
 bus non innotuit filijs hominum, quem
 admodum revelatum est nunc sanctis ejus
 Apostolis, & Prophetis: semen vero sit
 univerfa illa ratio illius mysterij sine ar-
 cani consilij, quod temporibus aeternis faci-
 tum; nunc per revelationem, & per Scri-
 pturas propheticas, atque per adventum
 Domini nostri Iesu Christi innotuit:
 quando lux illa vera regiones fecit (il-
 lis illucescendo) jam albas esse ad mes-
 sem. Secundum hanc igitur rationem re-
 giones, in quibus conjecta fuere semi-
 na Legis, ac Prophetarum sunt Scri-
 pturae, quae albae non erant, quod non
 recepissent praesentiam, & adventum
 sermonis Filij Dei: tales vero fiunt his,
 qui edocti fuerint à Filio Dei, quique
 illi paruerint dicenti: Attollite oculos
 vestros, & videte regiones jam albas esse
 ad messem. Attollamus igitur etiam nos,
 ceu germani Christi discipuli, oculos, &
 regiones à Mose, ceterisque Prophetis
 feminatas intueamur, ut videamus ip-
 sarum albedinem: quo etiam modo iam
 eas metere libeat, & congregare ipsa-
 rum fructum in vitam aeternam: spe-
 rantes etiam mercedem à Domino vi-
 corum, & largitore seminum. Itaque
 feminantem simul, & metentem gau-
 dere, cum aufugerit dolor, & mœ-
 ror, & suspirium, in futuro seculo fate-
 bitur quidem, quisquis legerit futu-
 rum, ut multi ob Oriente, & Occidente
 veniant, & accumbant cum Abraham, &
 Isaac, & Jacob in regno caelorum. Iam ve-
 ro omnem feminantem cum omni me-
 tente gaudere si quis ambigat admittere,
 consideret quod aliquo modo messis fuit
 transformatio Iesu, qui visus est in glo-
 ria, non solum metentibus, Petro, Jaco-
 bo, & Iohanni, qui cum ipso ascende-
 rant, verum etiam feminatoribus Mose,
 & Heliae: cum ipsis enim pariter gaudent
 videntes gloriam Filij Dei, quam à Pa-
 tre illustratam, illustrantemque videntes
 antea non viderat Moses, & Helias, vt
 nunc vident simul cum sanctis Aposto-
 lis: perinde autem, quasi universale fit
 hoc dictum suminus: Ille qui metit, mer-
 cedem accipit, & congregat fructum in
 vitam aeternam, vt qui seminat simul gau-
 deat, & qui metit, eo quod in sequentibus
 plures dicantur esse qui metunt, & plures
 qui laboraverint, nimirum in seminando.
 Dicitur enim veluti ad multos me flores:
 Ego misi vos ad metendum, quod vos non
 laborastis: & quasi multi sint, qui in
 semine laboraverint, similiter dicitur: Alij

• x. 101
λέμεν

• x. 102
104
105
106

1. Par. 1. 20

2. Cor. 16. 21

Mat. 8. 11

1. Cor. 4. 36

1. Cor. 4. 38

• x. 103
104
105

laboraverunt, & vos in laborem eorum introi-
stis. Proinde aequivaleret universali hac pro-
positio: Ille qui metit, mercedem accipit:
& sensus talis est: omnis qui metit,
mercedem accipit, & congregat fru-
ctum in vitam æternam, ut omnis qui
metit. Hæc autem aliqui quidem prom-
ptè admittunt, non ambigentes quin
manifestata sint sanctis Apostolis in ad-
ventu Christi, qui eis illustravit omnem
Scripturam luce cognitionis, quæ oc-
cultata fuerant ipsi Mosi, & Prophe-
tis: alij vero vererentur admittere,
non audent dicere Mosen virum tan-
tum, & Prophetas, adhuc agentes in
humanis; non allequutos fuisse quæ
Apostoli intellexerunt: præsertim cum
hæc in Scripturis sint seminata, quas
ipse Moses, ac Propheta administra-
verunt. Sed illi primi hoc dicto ven-
tur: Multi Propheta, & iusti cupierunt
videre quæ vos videtis, & non viderunt;
& audire quæ auditis, & non audierunt:
& hoc etiam: Ecce plusquam Salomon
hoc in loco: & illo etiam: In alijs etati-
bus non innotuit filijs hominum, quemadmo-
dum revelatum est nunc sanctis Apostolis
ejus, & Prophetis, ut sint gentes coheredes,
& ejusdem corporis, confortesque promissio-
nis in Christo. Adducent etiam hi illud,
quod Daniel post visionem scripsit: Sur-
rexi, & non erat qui intelligeret: & illud
Esaïæ: Sermones hujus libri sunt, veluti li-
ber hominis signatus: quem ipsum si dederint
homini nescienti literas dicentes: Lege, di-
cet: Nescio literas: & dabunt illum homini
scienti literas, & dicet, non possum legere,
eo quod signatus sit. Rursus alij hæc omnia
hac sententia destruent: Sapiens intelli-
get, quæ ex ore suo prodibunt, & in labijs
suis gestat sapientiam: dicentes Mosen, &
vnumquemque Prophetarum intellexisse,
quæ ipsi administraverunt, non tamen ut
alii etiam traderent, reuelarentque my-
steria; Apostolos vero, ut qui tempore
revelationis extiterint, dicere: State, &
tenete traditiones, quas edocti fuistis: & il-
lud: Quæ audisti à me per multos testes,
hæc propone hominibus fidelibus, qui idonei
erunt alios etiam docere: dicentque, Si de-
sideraverunt multi Propheta, & iusti vide-
re, quæ viderunt, & audierunt Apосто-
li à Servatore loquente, non omnino desi-
derasse Scripturas Legis, & Prophetarum,
sed his majora: nempe quæ Servator
Apostolis enunciaisset, præter spiri-
tualia Legis, & abstrusa Prophetarum,
de quorum numero illud erat: Audivi

Mai. 13. 17
Mat. 13. 17
Eph. 3. 5, 6
Dan. 8. 19
Isa. 29. 11, 12
1. Thim. 2. 17
1. Tim. 2. 2
Mai. 13. 17

A κεκοιτάρισσι, & ἡμῶς εἰς ὃν κόπον αὐτοὶ εἰς-
εληλυθατε. ἴσον δὲ διωῶ) καθολικῶ τὸ ὁ θεο-
ζων μισθὸν λαμβανῆ, & ὁ εἰς πύθον, πᾶς ὁ
θεοζων μισθὸν λαμβανῆ, & σωματικὰ καρπὸν εἰς
ζωὴν αἰώνιον, ἵνα πᾶς ὁ σπειρών ὁμῶς καρπῶν,
& πᾶς ὁ θεοζων. Ταῦτα δὲ οἱ μὲν ἐπιτομῶς
καὶ ἀδύνατον, μὴ διαλέξοντες ἀεὶ τὰ δύσο-
κεχυμυθὰ ἕως πάσαις ἡμεῖς καὶ αὐτῶν με-
σῶ, & τοῖς πρεσβυτέρω πεδωραῶσθαι τοῖς ἀ-
φωπτότεροις αὐτοῖς ὁ φῶς ὁ τῆς γνώσεως τῆς
πάσης γραφῆς. ἔπειρο δὲ οὐκ ἴσασιν ἀποστόλων,
μὴ παλμῶντες λέγειν ὅτι παλικῶτον μυστῶ, &
τῶς πρεσβυτέρω μὴ ἐφθαλέναι ἢ ἔνθα, ἐν ταῖς
ἡμῶν ἀποστόλων εἰς ὅτι τὰ τοῖς ἀποστόλοις ἡ-
νοηθῆνα, & τῶν πῶς ἡμῶς γραφῆς ἐκαστα-
μῆνα, ἕως ὅτι αὐτῶν διακρινήσεως. χησῶν)
δὲ οἱ πρεσβυτεροὶ τῶν πολλῶν πρεσβυτέρω & δικαιο-
ἐπιτόμῶσθαι ἰδῶν ἂ ὁμῶς ἐλπίζετε, & ἂν εἶδον,
& ἀκούσῃ, ἀκούσῃ, & ἂν ἡκούσῃ, καὶ ἰδῶν πλῆθον
C σολομῶντος ἄδα. & τῶν ἐπίσεως ἡμεῖς οὐκ
ἐγνωρίσθαι πῶς ἡμῶς ἡμῶν ἀποστόλων, ὡς νῦν
ἀπνευμάσθαι ἕως ἀγνοῖς ἀποστόλοις αὐτῶ, &
πρεσβυτέρω (ἕως εἶ) τὰ ἔσθαι συληρονομα, ἐ σύ-
ατωμα, & συμμείτωχα τὸ ἐπιπαρίας ἐν χησῶν.
& τῶν ἐν ὅτι δανηλῶ γρηραμῶντα μῶσῃ πῶν ὅτι
οἱ πῶν, & ἂν κῶν ὁ σωματικῶν. & τῶν ἐν ὅτι
ἡσῶν. εἰδῶν οἱ λόγοι τῶν βιβλικῶν τέτω, ὡς ἐπι-
βλίον κῶν ἕσθαι ἐσφραγισμένοι, ἂ ἂν δῶσιν αὐ-
τῶ ἀποστόλων μὴ ἐπιταμῶν γραμῶσθαι λόγοι-
τες, ἀγνοῶν, ἐμῶ, οὐκ ἐπιταμῶν γραμ-
D μῶσθαι. & δῶσιν αὐτῶ ἀποστόλων ἐπιταμῶν
γραμῶσθαι, & ἐμῶ, ἂ δῶσιν ἀγνοῶντα,
ἐσφραγιστῶ γῶ. οἱ δὲ δῶσιν ταῦτα πῶντα
διαλύσῶσθαι τῶν. σφῶς ἰοῦσθαι τὰ δῶν τῶ ἰδῶν
σωματικῶ, ἐπὶ ὅτι χησῶν σφῶ ἐπιταμῶσθαι
λέγοντες μῶσθαι & ἕκασον τὸ πρεσβυτέρω τῶ δια-
κρινῶσθαι ἕως αὐτῶν νενοηθῆναι, ἂν ὡς &
ἐπίσεως πῶν ἀπῶν ἀναπύσθαι τῶ μυστῶ.
τῶς μῶντοῖς ἀποστόλοις, ὡς ἐν χησῶ ἀποκα-
λύψῶς ἡμεῖς εἰπῶν. ἀσῶσθαι, & κρατῶν
E τῶς πῶν ἀποστόλοις ἀσῶ δῶσθαι, & ἂ ἡκούσῃ
πῶ ἡμῶ δῶσθαι πολλῶν μῶντοῖς, ταῦτα πῶν
θῶ πῶσθαι ἀποστόλοις, εἰπῶντες ἡμῶν ἰσῶσθαι &
ἐπίσεως δῶσθαι, & ὅτι εἰ ἐπιτόμῶν πολλοὶ
πρεσβυτέρω & δικαιοὶ ἰδῶν ἂ ἕλεπον οἱ ἀποστό-
λοι, & ἂ ἡκούσῃ, λέγοντες τῶ σῶσθαι. ἂ πῶ-
τῶσθαι τῶ ἡμῶν γραφῶν ἐ πρεσβυτέρω
ἐπιτόμῶν, ἀλλὰ τῶν μῶσθαι ἀπαγγέλλῶσθαι, πῶσθαι τοῖς πῶν μῶσθαι τῶ νόμῶ & τοῖς ἀπο-
στόλοις ἡμῶ πρεσβυτέρω, ἕως τῶ σῶσθαι τοῖς ἀποστόλοις, ὅποια κῶ τῶ ἡκούσῃ
πῶσθαι

ἀρχήτα ῥήματα, ἃ ὁκεί ἐξόν ἀποθεῖται λα-
 λήσαι, καὶ ἀποφάσσεια πῶς ἂν τῶν ἀποφά-
 σιων ἐκλήτῃ λαοιδοίῃσι· ἐπὶ ᾧ καὶ τῶν τοῦ
 διασώμεθα, ὅτι εἰσὶν πῶς διηγήσεται ὅτι δι-
 ζοῖται μισθὸν λαμβάνειν, καὶ σιωπῶν καρ-
 πὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον ὁ διαβόλητος λέγων·
 ἵνα ὁ ἀπείρων ὁμοῦ χαίρη καὶ ὁ διερίζων· εἰ δὲ
 ἵνα ὁ ἀπείρων ὁμοῦ χαίρη, καὶ ὁ διερίζων μι-
 σθὸν λαμβάνει, καὶ σιωπῶν καρπὸν εἰς ζωὴν
 αἰώνιον, πᾶσα ὁ ἀπείρων κοινωνοῦν τῶν μισθῶν·
 διερίζοντες, καὶ τῆ σιωπῶν τῆ εἰς ζωὴν αἰ-
 ὄνιον σιωπῶν καρπὸν, ἅμα τῶν διερίζον-
 τῶν λαοῖσι· ἄλλος δὲ πῶς ἐρεῖ ὅτι τὰ νομικὰ καὶ
 τὰ πνευματικὰ ἀκριβῶς καὶ πῶν πνευματικῶν
 ἐκδόχῃ νεομῶν μωσὶ καὶ πῶς παρὰ φῆτας,
 καὶ ὡς ἐρεῖ κακαλυμμένης ἐκκατασταμένης
 αἰαυγαμῶν τῶν ἐπαρῶν ἐπὶ· ἐπὶ ᾧ λό-
 γον σφόν εἰς ἀκρίβῃ διπλήτων, ἀνέσθ αὐτῶν,
 καὶ ἐπὶ αὐτῶν παρὰ φῆτας, δὴλον ὅτι οἱ ἀπόστολοι
 ἀπείρων διπλήτων καὶ βαρυτέρων χει-
 ρασάμενοι, πῶς ἂν μωσὶ καὶ πῶς παρὰ φῆτας
 νεομῶν, ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν πολλῶν ἀ-
 σίωνα φάσαι τῆς ἀληθείας διαμῶν τῶν ἐπα-
 ρητες ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ φωτίζοντες
 αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἵν τὰ πολλὰ πῶν ἀ-
 σίωνα διεριστῶν τῶν πολλῶν χαίρων· ἔχ ὡς ἂν ἀποδεί-
 κτεινὶ δὲ οἱ παρὰ φῆτας καὶ μωσὶ ἐρεῖ τῶν ὅσα οἱ
 ἀπόστολοι καὶ πῶν ἱσοῦ διπλήτων, ἀλλ' ὡς
 παρὰ φῆτας ὁ πῶν τῶν χεῖρας, ἐπὶ ᾧ ἐ-
 ρεῖ μωσὶ τῶν ἐρεῖ τῶν ἱσοῦ χεῖρας διπλή-
 τῶν, καὶ ἐρεῖ τῶν τῶν λεγαμένων πῶ-
 πῶν ἐν τῶν κόσμῳ ἢ γεγραμμένα διπλήτων
 φάσαι ἀπὸ τῶν ἔχ ἀρταμῶν ἡγεσιμῶν πῶ-
 ἔπ ἵνα θεῶ, ἀλλ' ἑαυτῶν κενώσονται καὶ μερ-
 φῶν δὴ τῶν εἰληφῶν· ἐπὶ ᾧ τῶν ὅ λόγος ἐστὶν
 ἀληθινός, ἐπὶ ἄλλος ἐστὶν ὁ ἀπείρων, καὶ ἄλλος ὁ
 διερίζων· εἴτε καὶ ὁ ἀπὸ τῶν πῶν ἐπὶ
 ἐπισημῶν λαοῖσι παρὰ φῆτας ἐκκαταστα-
 μέν τῶν πῶν τῶν σαφῶν πῶς ἀληθινός λό-
 γος ἐστὶν ἄ, ἄλλος μὲν ἐπὶ τῶν ἀπείρων, ἄλλον
 δὲ πῶν διερίζοντα· εἴτε καὶ τῶν ἐπαρῶν μὲν
 μωσὶ καὶ πῶς παρὰ φῆτας, πῶν ἡγεσιμῶν δὲ ἀ-
 κῶν ἡγεσιμῶν τῶν χαίρων τῶν ἐπαρῶν τῶν
 ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ἀποφάσαι τῶν σιωπῶν ἡγεσι-
 ἱσοῦ χεῖρας, ἵνα διασώσονται πῶς χεῖρας πῶς
 ἱσοῦ ἀκριβῶς πῶς διεριστῶν ἡδῶ, καὶ ἕτερον δὴλον
 πῶς ἄλλος ὁ ἀπείρων, καὶ ἄλλος ὁ διερίζων· σφ-
 πῶ δὲ εἰ ὁ, ἄλλος καὶ ἄλλος, διωπῶν τῶν-
 σῶν ἐπὶ ὁ ἐκείνης μὲν ἐπὶ πῶν ἀκριβῶς ἀκριβῶς
 ἐκείνη, ὡς πῶν εἰπῶν ἄλλον μὲν τῶν νομικῶν, ἄλλον δὲ ὅτι διαβόλητος· πῶν

Arcana verba, quae non licet ad hominem lo-
 qui : & similia his, quae dicuntur à Pa-
 racleto. Praterea vero etiam in his con-
 textum consideremus, quemadmodum
 quendam esse metentem, qui mercedem
 accipiat, & congreget fructum in vitam
 aeternam, narrat Evangelista dicens: Qui
 seminat simul gaudeat, & qui metit. Nam
 si, ut qui seminat simul gaudeat, etiam
 qui metit mercedem accipit, & congre-
 gat fructum in vitam aeternam, fortassis
 qui seminat participans mercedem cum
 metente, & collectionem fructus, qui
 convehitur in vitam aeternam, simul cum
 metente gaudebit. At alius dicturus est,
 omnia legalia, & proph. tica Mosen, ac
 Prophetas accurate intellexisse, juxta
 spiritualem intelligentiam, & ut oport-
 tebat, teste, & considerate scripta se-
 minata esse. Quoniam autem: si ser-
 monem sapientem audierit sapiens, laudabit
 eum, & ad ipsum addet, Apostoli scilicet
 rerum magis reconditarum, & profun-
 darum usi seminibus, quae Moses, &
 Propheta distribuissent, eo pervenerunt,
 ut assequerentur visiones veritatis multo
 copiosiores, nimirum Iesu illorum oculos
 attollente, & illucescente illorum men-
 tibus, quae copiosiores visiones messis re-
 gionum albarum erant. Ceterum non
 quia fuerint abjectiores Propheta, ac
 Moses, à principio [non viderunt] om-
 nia, quae Apostoli in adventu Christi;
 sed quia veluti expectabant temporis
 plenitudinem: quo quidem tempore cum
 eximij illius Iesu Christi adventu reve-
 landa erant etiam excellentiora his, quae
 nunquam vel dicta, vel scripta fuerint in
 mundo, ab eo, qui non rapinam arbitra-
 tus est se Deo aequalem esse, sed seipsum
 exinanivit, forma servi accepta. In hoc
 enim sermo verax est, quod alius est, qui
 seminat, alius qui metit. Sive secundum
 exemplum ab artibus, & scientijs sum-
 ptum interpretemur praesentia, clarum
 est, quod verus sit sermo: Alius est qui
 seminat, alius est qui metit: sive eo quod
 seminarit Moses, & Propheta, viderunt
 regiones albas esse, qui levaverunt ocu-
 los juxta praecipium Domini nostri Iesu
 Christi, qui eis praeceperat ut viderent
 quomodo regiones jam albae essent ad
 messem; etiam sic manifestum est, quo-
 nam pacto alius sit qui seminat, alius
 qui metit. Considera vero num alius, &
 alius iccirco dicatur, eo quod illi iustificetur
 quidem tali vita instituto; hi vero alio,
 praeter illud: adeo ut alterum legale, al-
 terum Evangelicum dicamus. Attamen

simul gaudent, uno sine utrique reposito ab uno Deo per unum Christum in sancto Spiritu. At Heracleon sic enarravit hæc verba : *Ve qui seminatur simul gaudeat, & qui metit* : Gaudet quidem, inquit, qui seminatur, & quoniam seminatur, & quod species quædam feminum ipsius congregantur, spem eandem etiam de cæteris habens ; qui vero metit, similiter aliquid metit : sed primus quidem qui seminatur, incepit, secundus vero est ille qui metit ; non enim eodem tempore poterant utrique incipere : opus enim erat, ut primum seminaretur, tum mitteretur. Itaque cessante à satione satore, tum messor metit : in præsentia equidem utrique proprium opus operantes simul gaudent, commune gaudium feminum, perfectionem rati. Præterea in eo dicto : *In hoc est sermo verus, quod alius est qui seminatur, & alius qui metit*, inquit : Alter quidem s pra locum, Filius hominis seminatur, sed Servator cum sit & ipse Filius hominis metit, & messores congregat, nempe eos, quos Discipuli rentur Angelos ; unumquemque ad suam ipsius animam. Non admodum autem clare exposuit, qui sint duo filij hominis, quorum alter seminatur, alter etiam metit.

Ego misi vos ad metendum, quod vos non laborastis, alij autem laboraverunt, & vos in eorum labore introistis. Haud est difficile videre ex his, quæ supra diximus, quomodo miserit Iesus Discipulos ad metendum illud, in quod ipsi non laborarint, sed majores sui : cum enim laboravit Moses, & Prophetæ, ut percipere quirent intelligentiam mysteriorum, quorum vestigia in suis ipsorum scriptis reliquerunt, in Mosis, ac Prophetarum labore introiere Apostoli à Iesu edocui ; metentes, & congregantes in horrea suæ ipsorum animæ sensum in illis reconditum. Ac semper certe Sermo ille, & Filius Dei majorum labores clariore facit his qui germane discere cupiunt, etiam si non æque laborent, atque hi qui seminarunt. Est & hoc quoque considerandum inter omnia, quæ de alijs mentibus dicuntur ; num quando Angelis ad satus hominũ ordinatis, cooperatores perfectionis eorum, qui seminati fuerunt Apostoli, in aliorũ laborem ingredientur, metentes, & fructus in his qui adjuvabantur inventientes, quos Iesu adventus paratos ad messem, etiam ante quatuor menses qui sperabantur, fecerat. Quod si hæc ita se habent, dignum est, ut in incipiamus, num ministerium Angelorũ quod impendunt animas in corporibus seminando,

αἴμα χαιρουν ενος τελος απο ενος θεου δεσ ενος θεου εν ενι αληθινη πνευματι αμορτερισ δεσ κημειν οδ περακων το να ο απειρων ενι χαιρη εν ο θελτων ετω δινησασε χαιρη ενι γδ θεου, ο απειρων, οπ απειρη, εν οπ ειδη να ηβ απειρματων αυτων σενυαγαται, ελπιδα ενον πτω αυτων ενι αυτη ηβ λοιπων ο δε θελτων ο μωιως η ενι θελτων * αλλο μωρ απειρος ηρ. ετω απειρων, ο δθι περος θελτων, ε γδ εν τω αυτω εδωκατο αμφιπερι φρασθαι. εδθ γδ απειρον απειρηται, εδθ υπερον θεολογηται * παυταμωρ μωρτο γε τδ απειροντος απειρον, επ θελτων ο θελτων. επτι μωρτογε τδ απειροντος αμορπερι ο ιδον ενρον ενιργηται ομω χαιρουν, κενω χαιρη πτω ηβ απειρητων παρτοτα ηγνημοι. επ ο ενι ενι τδ εν τωτδ εστιν ο λογος αληθινος, οπ αλλος εστιν ο απειρων, εν αλλος ο θελτων, φησιν ο μωρ γδ απειρον εν τωτον * εν αυθρητου απειρη. ο ο σωτηρ εν εν αυθρ εν αυθρητου θελτων, εν θελτων πεμπε τδς αληθινη μαθητη τονωδως αφηλε, εκασον επτι πτω εαυτων ψυχων. ε παυ δε σφωδς δεδωτο τδς δυο ενος τδ αυθρητου πτες εισιν, εν ο εις απειρη, εν ο εις θελτων. εγω απειρητα υμας θελτων ο ενι υμωσ κεκοπιακατε, αλλο κεκοπιακατε, ενι υμωσ εις τον κοπον αυτων εισελθητε. ε χαληπον εν ηβ απειρητων διαρησαι πως απειρηται ο ιησος τδς μαθητασ θελτων πτω, εις ο ττω αυθρ κεκοπιακατε, εδθ οι απειρηται. κενωτδσ γαρ μωιως, εν ηβ απειρηται, να χαρηται δινησασι τονωτδ μαθητασ, εν τω ενι εν τωσ γεμωμωσιν εαυτων η εν καταλελοιπασιν, εις τον μωιως, εν ηβ απειρηται κοπον οι αποστολοι εισελθησαι, ιησος μαθητωνωσ, θελτωνος ενι σενυαγαται εις τωσ αποστολως η ψυχωσ εαυτων τον οικειον ενι τονωσ ενι ενι ο λογος τωσ μαθητωνωσ γρηστωσ πεφ τωσ ηβ απειρων κενωτδσ σαριεργωσ, χωρις τδ ομοιωσ απειρηται κενωτδσ εις ολα δε τα αυτη ηβ απειρων θελτωνωσ ενι τωσ επισκοπωντων, μωρπο αφηλων επτι τδσ απειρηται ηβ απειρων παυτων οι σενυαγαται τδσ τελωστωσ ηβ εαυτωνωσ αποστολοι εις τον επειρων κενωτδσ εισηρησασι θελτωνωσ ενι χωρησ εν τωσ αφηλωνωσ ωδισκοπησ, δεστωσ η ιησος επιδωμια επωμωσ απειρητωνωσ ενι απειρωνωσ τελωστωσ πεμωμωσ πεμωμωσ. εδθ ο αυθρ απειρηται

eh. 4: 38

ετω απειρων

εν αυθρητου

ο οικειον

ενι τονωσ

λητηρία, δυο πια σωμαζονται τη φύση ενδου-
 πων εις χριστι μίαν, και εν καρτω των πωλι-
 μβια, ζρηζυιδρων τε πτω αει εκαστ πωιν
 οεινομίας, και εις τελεσφόρον παρονοματων
 των παροπλασμων. Αλλ' ερω τις τωτοις εναν-
 τιον ειν; Ο αυτον λεγασαι πλασται τον θεον εν τα
 των αι χρις εν εποιουσα με, και πλασεν εν τω
 αει εν * μεταπλασαι σε εν κοιλια ετιςτα μη σε,
 και παρ' τω σε οζελθην εκ μηδ'ας ηγλακα σε.
 αεις τωτο λεκτεον επ' αωπερ ο νομος διαταγη
 δι' αγγελων, λαληθεις λογος εγγμετο βεβασος, B
 δελον δ' επ' αωπερ οτω λαληθεις, ητως ενδε-
 χεται και αλφ' ην παρομειναι οτι της ημερας
 αγγελων θεον παρ' ην εν κοιλια λεγην. Οτω
 οίδα ο ει χριστος εχ' εις ο ηπερμεινον ε τωτοι-
 ρην η λεγην, οτι οι εποιουτες αι χρις, σε εποιου-
 σου με, ιωβ και δαοιδ μεριδος οπως θεος εν
 πλασται, και ιερειας ακων. αεις τω με
 πλασαι σε εν κοιλια ετιςταμη σε, ως της με-
 ριδος εποιουτος τω θεω πλασαι αωπερ αυτω.
 οι ο ην ετερον μεριδος οπως αωπερ ην λα-
 χονται αυτως πλατουνται. και παειρησθη
 γε οπως ο λογος * εκλειψεται το ποιουσαι
 αωπερ και ενκοια, και ομοιωσι ημετερον,
 τωτο λεγμενος τω θεω αεις ποιουνται αωπερ
 ε παρομαρομειναι ο ερω ο αφ' ερω ητερον η
 * αεις τω αωπερ ην λειπειν, * αεις ως ο λογος κ' οι-
 κειαν μεριδα γινεται, τωτοις λεγμενος τω θεω.
 ποιουσαι αωπερ, ος και φησιν οτι της ην
 αλφ' λεκται συχρως. δεδωτε και οβριμους η
 γλασται συχρως και αυτω. και πα δι' οτω
 επαρομειναι λογου, πολλης γδ βασιαν
 τα πλικατα και ε, ην οβριμους ποτερον
 οπως εχ' η επ' οπως η καταφροσιντεον δε η της
 τωτοις εκδηχης, εκαστος ην αωπερ των με-
 εις εστ πως κ' το. οτι διεμελειεν ο υψιστος
 εστη, και ως διαπειρειν υος αδαμ, εστην οεια
 εθαν' κ' αρωβων αγγελων θεου, η εγγμηθη
 μερις κειλα λαοι αυτω ιακωβ, ορισημα κλη-
 ερομίας αυτω ισραηλ. ει ο μερις εστ * πομ-
 των εκαστος πιας, διαπειρειντε τω θεω τω α-
 δαμ υος, εκαστος μερ' ην αγγελων και μη πε-
 ει πτω ιδιαι μεριδα οικνομειναι τα και αυτω.
 εν δε τω σωτηρος επισημια λαμβανονται αχ-
 μελωπρωτοι εις πτω ιωακωμ τω ζησου
 απο ην πομται μεριδος, αλφ' ην ιωακωμ
 τωτων ε διαηλια εποςολων, και διαηλι-
 σων, και διδασκαλων, αωπερ τω ζησου, και
 παρομαρουνται εις ο ημεσαι τα εστη κληρο-
 νομιαν τω ζησου. μηποτε οτω διωαται ελφ'
 Pars II.

A laboriosum fit; quippe qui duo quadā cō-
 gregent, quæ natura sunt contraria, in
 unum temperamentum, & in tempore
 ordinato, qui que incipient uniuscujus-
 que œconomiam facere, & ad perfe-
 ctionem producant hominem antea plas-
 matum. Sed dicit aliquis contrarium
 his esse, quod Deus dicatur hominem
 plasmare tum hoc dicto: *Manus tuæ fe-*
cerunt me, & plasmarunt me; tum il-
lo: Antequam formarem te in ventre,
novi te; & antequam de vulva exires,
sanctificavi te. Ad quod respondendum
 est quod quemadmodum Lex per Ange-
 los ordinata, & dictus sermo per An-
 gelos fuit stabilis (cum alioqui perspi-
 cuum sit eum à Deo dictum fuisse) ita
 etiam contingere in generatione, ut per
 Angelos mediatores Deum plasmare di-
 camus. Sed haud scio an huic nodo
 solvendo tale quid adduci possit: nempe
 quod Iob, & David, partis Dei cum
 essent, dicentes: *Manus tuæ fecerunt me,*
& plasmarunt me, à Deo plasmati fue-
 rint: Hieremias etiam audiens: *Ante-*
quam formarem te in utero, novi te, ceu
 partis Dei futurus, ab ipso formatus fue-
 rit; alij vero aliorum existentis partes,
 ab his formantur quibus sorte obtingunt.
 Et laboriosius profecto interpretabitur
 hæc oratio: *Faciamus hominem ad ima-*
ginem, & similitudinem nostram, hoc di-
 cente Deo de omnibus hominibus, & de
 opere antegresso: quod deinde opus &
 à cæteris fit, secundum propriam partem,
 ad quos fit sermo: Deo his dicente: *Fac-*
iamus hominem: quibus etiam inquit in
 confusione linguarum: *Venite, & descen-*
dentes confundamus illic illorum linguam.
 Hac autem non definites dicimus,
 cum alioquin hæc multa egeant exami-
 natione, ut inveniat hoc, an illo mo-
 do res se habeat: attamen non est par-
 vipendenda hæc interpretatio; unus-
 quisque homo pars est alicujus; juxta il-
 lud: *Quando dividebat Altissimus gentes,*
& quando filios Adam constituit termi-
nos populorum, juxta numerum Angelorum
Dei: factusque est pars Domini populus
ejus; Jacob funiculus hereditatis ejus. Quod
 si omnino unusquisque alicujus est
 pars, quia Deus disseminat filios
 Adam, unusquisque quidam Angelo-
 rum laborat circa suam partem, dis-
 ponens, quæ ad ipsam pertinent. Sed
 in adventu Servatoris assumuntur ca-
 ptivati, ut obediant Christo ex om-
 nium parte per ministrantes Evange-
 lio Apostolos, & Evangelistas, &
 Doctores, à Christo: adducuntur-
 que, ut sint gentes hæredes Christi.
 Vide igitur, ne forte propter hoc dici
 H h ij

1. Tim. 1. 18.

* 7. 18. 73.

1. Tim. 1. 5.

1. Tim. 1. 18. 73.

Gen. 1. 26.

Gen. 11. 7.

Deut. 32. 8, 9.

1. Tim. 1. 18.

* 7. 18. 73.

* 7. 18. 73.

* 7. 18. 73.

* 7. 18. 73.

Possit Apostolis post paulo auditoris: *Ite, docete omnes gentes*, illud: *Alij laboraverunt, & vos in laborem illorum introistis*. Quod si sancti Angeli reliquas partes, prater etiam, fortiti fuerint, & ordinati sunt ad rationem animarum, nihil absurdi conficitur, seminantem simul gaudere, & metentem post messem. Verum Heracleon inquit, neque per ipsos, neque ab ipsis (intelligit autem Apostolos) seminata fuisse hac semina: Qui laboraverunt, inquit, sunt Angeli, quibus hac cura credita est: per quos veluti mediatores seminata sunt, & nutrita. Porro in hoc dictum: *Vos in laborem eorum introistis*, hac protulit: Non idem est labor seminantium, & metentium: illi enim in frigore, & aqua, & labore terram fodientes seminant, & per totam hyemem farricantes fatagunt, & sylvas extirpantes; qui vero in fructum paratum ingressi fuerint, lati metunt. Ceterum prudens Lector conferens quae nos diximus, cum his quae dixit Heracleon, videre poterit, utrius expositiones sint probabiliores.

Αὐτοὶ λέγεσθαι τὰς ἀποστόλους μετ' ὄληρον ἀναστροφῆς. πολλοὶ δὲ μεταβίβαστε πάντα τὰ ἔθνη, πρὸς ἄλλοις κεκοιτάσθη, & ἡμεῖς εἰς τὴν κλίμα αὐτῶν εἰσῆλυταδε. εἰ δὲ ἄγγελοι ἄγγελοι εἶναι οἱ τὰς λοιπὰς μερίδας πρὸς τὴν ἐκλεκτὴν εἰλημένην, καὶ ἐπὶ τῆς ἀφασσεως τῆς Ἰερουσαλὴμ ἀφασσεως, ὅθεν ἔστιν ἄτοπον τὸν ἀπέστρεψεν ἡμεῖς χαίρειν, καὶ τὸν ἐπιζῶντα μὴ εἶναι ἰσοσταθῆναι. ὁ δὲ ἡρακλείων φησὶν ὅτι ἡδὲ αὐτῶν ἡδὲ ἀπ' αὐτῶν ἐστὶν ἡμεῖς τὰ ἀπέστρεψεν. φησὶ δὲ τὸ ἀποστόλων. οἱ δὲ κεκοιτάσθητες εἶναι οἱ δὲ οἰκονομίας ἄγγελοι, εἰ ὅταν ἀς μαθητῶν ἐστὶν καὶ ἀπέστρεψεν. εἰς δὲ τὸ ἡμεῖς εἰς τὸν χρόνον αὐτῶν εἰσῆλυταδε, ἡμεῖς δὲ ἡμεῖς. καὶ γὰρ ὁ αὐτὸς σκοπὸς ἀπέστρεψεν καὶ ἐπιζῶντα. οἱ μὲν γὰρ ἐκ κρήνης καὶ ὕδατος, & κόπῃ τῆς γῆς σκαπόμενοι ἀπέστρεψεν, καὶ δὲ ὅλας χεῖρας * τῆς μελλόντων σκαλλόντων. καὶ τὰς ὕλας ἐκλέγοντες. οἱ δὲ εἰς ἐπιμεν καρπὸν εἰσπλέοντες θέρους διψασμένοι οἱ μαθητῶν. εἰλήμην δὲ οὐκ ἐστὶν ἡμεῖς ὅφ' ἡμεῖς εἰλημένηα τὰ ἐπιζῶντα, καὶ τὰ ἀπέστρεψεν τὸ ἡρακλείωνος, ὅρα ἡμεῖς τὴν ἀποστολὴν ἐπιπλοῦσα διώματα. ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστρεψεν τῆς σαμάρειαν ἀφασσεως τὸν λόγον τῆς γαλιλαίας, μὴ τυρόσης ὅτι εἶπε μοι πρῶτα ὅσα ἐπίπλοα. τῆς σαμάρειδος καὶ τῆς πόλεως τῆς ὕδατος, καὶ ἀπληθείας εἰς τὴν πόλιν, ἡμεῖς τὸν διατηρήσασθαι τὰ ἔθνη τῆς σαμάρειας, καὶ τῆς ἐπιζῶντα τὸν λόγον τῆς γαλιλαίας ἐργασθῶντες πρὸς τὸν κύριον, ἐν τῷ μεταξύ ὁ σατὰρ τῆς σαμάρειας σατωτῶντων πεπονηται ποιεῖ πειρασμοὺς λόγους ἐρωτῶντων τῆς μαθητῶν ὅπως φάσιν. μὴ δὲ τὸ λατρεῖν πρὸς τὰς μαθητῶν τὰ ἐπὶ διώματα ἐπιπλοῦσα, ἐπιμαλακίαν ἢ γαλιλαίας πρὸς ἡμεῖς ἡμεῖς ἐπὶ τὸν πόλεως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπιζῶντα τὸν ἐπιζῶντα τῆς γαλιλαίας λεγόμενος, ὅτι, εἰπέ μοι πρῶτα ὅσα ἐπίπλοα. εἰ δὲ κεκοιτάσθη τῆς ἀνωτέρου εἰρημῶν πρὸς τῆς σαμάρειας καὶ τῆς σαμάρειδος, καὶ τῆς τῆς ἰακώου πηγῆς, ἐκλεπὸν ἰδὲν τίνα ἔσπον ἐπιπλοῦντες λόγους ἡμεῖς οἱ ἀποκατακλημένοι ἐν ἐπιζῶντα διασκέψασθαι καὶ ἀλεπτοῖς τῶν οἰνοῦ τῆς ἀποστασθῶν πόλιν, καὶ ἐπιζῶντες αὐτῆς ὑμῶντες πρὸς αὐτὸν, μὴ πρὸς τῆς τῆς ἰακώου πηγῆς πρὸς τῆς σαμάρειας τῶν σατὰρ διδασκαλίας, καὶ καταλιπέσθαι τῶν ἀποκατακλημῶν ὕδατος, ἡμεῖς τῆς καὶ ἐπίπλοα ὅτι τὸ οὐκ ὡς ἀποκατακλῶν πρὸς αὐτὸν. ὁ δὲ ἡρακλείων τῆς μὲν ἐκ τῆς πόλεως, αὐτῆς τῆς, ἐκ τῆς

TOMVS DECIMVSSEPTIMVS.

Ex urbe autem illa multi Samaritanorum crediderunt propter sermonem mulieris testantis eum dixisse omnia quaecunque fecisset.

Cum hydriam reliquisset, abiissetque in civitatem Samaritis, ut annunciat quae a Servatore audierat, cumque venirent ad Dominum credentes sermone mulieris, interim Servator Discipulis loquens verba fecit superius dicta, obsecrantibus Discipulis, ut comedat: postquam autem dicta fuissent ad Discipulos, quae pro vituli indagavimus, refert Scriptura narrationem de his qui venerant in civitate ad ipsum, & de his qui crediderant per testimonium mulieris dicentis eum dixisse sibi omnia quaecunque fecisset. Quod si memores sumus eorum, quae superius diximus de Samaria, & de Samaritide, & de fonte Iacob, non difficile est videre, quoniam pacto qui assensu fuerint sanam doctrinam, cum antea occupati fuissent in doctrinis ab Ecclesia decretis dissidentibus, relinquunt veluti dogmatum civitatem, & egressi ex ea in vacuum, aliquo modo credunt, cum una quaequam mulier antea percepit apud fontem Iacob salutarem doctrinam, & reliquerit praedictam hydriam in vitatura alios, ut similiter juventur. Sane Heracleon interpretatus est, Ex